

Vandin fyrí rentuhækking merkja marknaðirnar

Síðani amerikanski tjóðbankin fástheitt rentuna seinasta týsdag. Hækkandi lánbrávar-marknaðurin nákað, men er síðani aftur fallin. Enska pundio hefur verið sera sterk t seinastu tíðina.

Gongdin hesa seinastu vikuna hefur læst við sær, at 10-ára danska statslánsbrávið - 6% st lán 2009 - kl 12 íggar kostaði 102,12 moti 102,65 fyrí viku síðan. 2-ára statslánsbrávið - 4% Stgð 2001 - kostaði 99,76 moti 99,88 fyrí viku síðan. Tað fýrverska lánbrávið - 5% FRL 1999 - kostaði 100,25, sum evarar til eina effektiva rentu á 3,32%.

Sum væntað, hækkaði amerikanski tjóðbankin ikki lánvandi rentuna á fundi 5. oktober sum tiskil enn er 5,25%. Tað sum marknaðarluttakararnir to gødu til merkis var, at tjóðbankin broytti hugburð til rentuna seinast á skilja, at koma lyktiløini framhaldandi at visa vøkstur, er storur vandi fyrí, at rentan verður hækkað.

Ovskín til at rentan ikki varð broytt á rentufundinum 5. oktober, er at vøkturarnir í buskapinum er so mikið storur, at lánir og prisir ikki eru undir so storum tryggti, sum annars varð hildið. Eftirspurningurin innanlands er toktur, eins og arbeiðsloysið er minkað, og er vandi tí fyrí inflationshækking í nærmastu tíðina.

Tjóðbankin broytti til áskoðan til rentugongdina, og verða buskaparligu lyktiløini úr USA tiskil fylgd sera neyv av marknaðarluttakarunum.

Hetta hefur merkt, at litil handil er á heimligu lánbrávarmarknaðinum, tí luttakararnir ynskja eina meira greiða ábending um, um rentan í USA verður hækkað á næsta rentufundi 15. november.

Enska pundio
Enska pundio hefur seinastu tíðina verið rættliga sterk motvegis danska kronuni. Í hesi viku koma tøl, sum væntandi fara at visa lækkandi arbeiðsloysi og harav hækking lánir. Hetta fer mógandi eisini at visa seg sum ein hækking í inflatiónini. Tí er væntandi, at enski tjóðbankin fer at hækka rentuna fyrst í november mánað. Enska pundio kundir í gjar á miðdegi keypast fyrí 1151,76 moti 1148,57 fyrí viku síðani.

Amerikanski dollarin
Amerikanski dollarin er styrkinður motvegis øvruni, eftir at hollanski tjóðbankastjórnin segði, at land hansara hevði farið á einar rentuhækking. Hetta varð av marknaðinum tulkast sum at osjema er í evropska tjóðbankunum rentuásetingina. Amerikanski dollarin kundir í gjar á miðdegi keypast fyrí 697,21 moti 694,75 fyrí viku síðani.

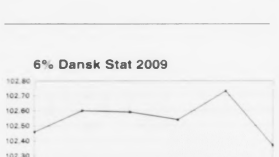
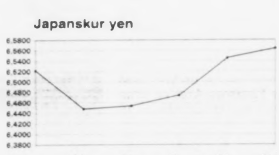
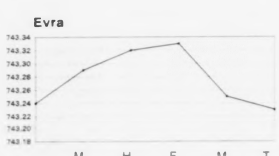
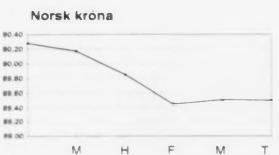
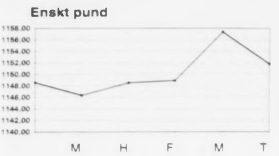

Peningamarknaðarentur, DKK (CIBOR)			
	12. okt. 99	5. okt. 99	12. okt. 98
1 mánað	3,75%	3,75%	4,25%
3 mánað	3,10%	3,10%	4,94%
6 mánað	3,58%	3,58%	4,95%
12 mánað	3,78%	3,78%	4,91%

Gjaldoyra			
	12. okt. 99	5. okt. 99	12. okt. 98
Amerikanskur dollari	697,21	694,75	698,43
Enska pund	1151,76	1148,57	1060,67
Evra	743,24	743,24	743,24
Norsk krona	80,49	80,28	83,16
Japanskur yen	6,5629	6,5219	6,3064

Lánsvæði						
Lánsvæði	11. okt. 99	4. okt. 99	12. okt. 98	Kourar	3% renta	Kourar
1. Føroya Lánvegi 1999	100,25	3,32%	100,28	1,28%	100,00	
2. Stgð 2001	99,82	4,13%	99,80	4,36%	99,21	
3. St. lán 2009	103,72	4,74%	103,66	4,74%	103,54	
4. St. lán 2009	102,37	5,64%	102,44	5,67%	102,54	

* Vegna lítill handil í lánvegi er eina kvætt og effektiv rentan 11. okt. 1999 áskilnað frá tølunum. Áskilnað kvætt er eisini áskilnað fyrí áskilnað. Samtá dagpartar ikki álthótt eitt halditt tøl fyrí veruliga marknaðarkvætt ávæði.

Viðtøkur og samtyktir í stríð við kappingarlógina

Stendur tað til Kappingaráðið, so skal øllum standa í boði at fáa sær eitt discount-koyrikort. Ráðið hefur nevniliga ógilda samtyktina hjá koyrlæranum um at halda felags prisir fyrí frálæruna.

ELI GUTTESEN

At nákað er bíligt nýtt ikki at merkja tað sama sum, at tað er vánaligt.

Hetta tykist at vera boðskapurin hjá Kappingaráðnum motvegis Koyrlærafelagnum.

Ráðið er nevniliga eftir kanningar í alt summar komið fram til, at samtyktirnar hjá felagnum um felags frálæruprisir eru í stríð við andan og ásetingarnar í kappingarlógini. Prísirnir frá seinasta áalfundi hjá felagnum voru lýstur í Dimmalætting tann 14. august í ár.

Sambært lýsningini var prísurnar 2.500 fyrí ástoði og bokur, 350 kr. pr. koyrtíma á 45 min og 700 kr. fyrí myrkkakoyring.

Við stóði í hesum prísnum og einum næmingatali upp á 800 hefur kappingaráðið mett seg til ein arligan umsetning upp á millum 6 og 7 mio. kr. arliga.

Í lutuni eru 19 góðkendir koyrlærarar í Føroyum, harav teir fyra ikki eru limir í koyrlærafelagnum.

Í skrivi til kappingaráðið hefur felagið framført, at limirnir høvdu tæmasturnar fyrí tann prís, ið teir seinst um á arsaðalfundi felagsins.

Harumframt siga viðtøkur hjá felagnum, at limirnir skulu fylgja øllum lógum, reglum og sáttmálum felagsins, og \$ 7, nr 3 limirnir mugu ikki gera serligar prísavtalar við næringar ella aðrar.

Í \$ 8, nr 2 í viðtøkunum verður ásett, at "brót á regluna um serligar prísavtalar verður sekta við bot frá kr 100 til 500, alt eftir hvat stórrið ásetur".

Hóast koyrlærararnir ívalyst hava góð hesar samtyktir í eini góðari meining, so má isannast, at hetta gongur best moti

Dygd og prisur nýtt ikki at fylgiast at, og kappingaráðið hefur nú avgjørt, at tað skal standa einstøku koyrlæranum fritt at geva tilbøtt upp á koyrlæruna.

Mynd: Kallmar

andannum í kappingarlógini, sum kom í gildi 6. juni 1997. Lógin hefur nevniliga til endamálið at økja um kappingina millum vinnurekandi fyrí harvið at avtrúka prísstøðið móðurfir.

Ráðið hefur fingið upplýst frá einum kværskvula, at hesin varð koyrtur úr felagnum fyrí at hava lýst við prísnum fyrí koyrtíma

uppa stutta tíð. Hóast avgerðin er frá 1996, tvs. áðrenn kappingarlógin fekk gildi, so var avgerðin líka ólöglig ta sum nu, tí frabóðarskylda í samband við avtalar var eisini í lógini um prísfrílíkt. Kappingaráðið setti sær longu tíðliga í summar fetti at kanna marknaðin fyrí koyrlæralæru í Føroyum, og

Føroyysk oljufeløg avtalaðu prísirnir

Kappingaráðið er komið til ta niðurstøðu, at føroyysku oljufeløgini Shell og Statoil áseta bindandi söluprisir. Hetta er móti kappingarlógini, og tí er álagt felagnum at fáa hetta í rættlag Føroya Shell hefur kært avgerðina.

INGI RASMUSSEN

Kappingaráðið hefur gjørt oljufeløgini Føroya Shell og Statoil Føroyar selt við at bundandi avtalar um söluprisir ikki mugu gerast. Hetta er ársráð áv tí kanning sum Kappingaráðið setti í verk í júlí í ár.

Kappingaráðið hefur kannað føroyyska marknaðin fyrí sölur av oljufeløgum Bert tveir oljufeløg arar eru og nýta hesa feløg eggi selstøði og ólufeløg forhandlarar til smasølu av oljufeløgum.

nevniliga, at fyrítøkur ikki mugu avtala minstaprisir við viðræðslu, uttan so at Kappingaráðið hefur givið ið loyvi til tess.

Kappingaráðið er komið til ta niðurstøðu, at oljufeløgini áseta bindandi söluprisir fyrí teir stovur, sum feløgini ikki sjálv eiga ella reka, upp-

lýsir Terji Sigurdsson, fulltrúi í Kappingarskrivstovuni. Hetta merkir, at handlararnir eru bundin at selja bensin og diesel í smasølu, fyrí prisir sum eru ásettir av oljufeløgnum.

Kappingaráðið hefur tí avgjørt, at áleggja oljufeløgum Føroya Shell og Statoil Føroyar at steðga

verandi mannagongd. Samstundis skulu feløgini innan 30. september sanna motvegis Kappingaráðnum, at óheftu selstøðunum stendur fritt at seta smasøluprisirnar á oljufeløgum.

Fýra góðar grundir fyrí at økja um kappingina

Kappingaráðið gevur fýra góðar grundir fyrí hvi viðtøkurnar hjá Føroya Koyrlærafelagnum um felags prisir eru skabligar fyrí kappingina.

ELI GUTTESEN

Føroya Koyrlærafelag hefur álagt luttakum sínum at krevja eins prisir fyrí koyrlæralæru í Føroyum.

Men henda avgerð hóvar ikki kappingaráðnum, ið nu er farit í samráðingur við felagið um at fáa samtyktirnar settar úr gildi.

Sambært tölundaskriv frá ráðnum eru tað fýra góðar grundir fyrí at ógilda samtyktirnar.

Tann fyrsta er gjørd úr frá einum effektivitetsejarni.

Ráðið kemur til, at fast ásettir prisir gera ikki framleiðsluna effektivari í vinnuni, har talið av utbyrktirnar er avmarkað.

fyrí at mieta um hvør retti prísirnir er fyrí tæmastu-veitingina.

Ráðið visar harumframt at tað eru góðskutrygtaðar hindringar til vinnugreininu.

Nevndugt er við loyvi frá landsstjórnini, sambært grein 19 a í ferðslulógini.

Hetta loyvið er treytað av avisum færlieka og utbygving, ið er ein borgin fyrí góðskuni og færliekanum hjá koyrlæranum.

Hetta loyvið vil vera við at ein fríari prísáseting í størri mun vil verða við til at lona teimum, ið veita eina góða tenastu.

Felagið vil vera við at eins prisir tryggja eins veiting og góðsku.

Men her visir ráðið til, at hvorki ástoði ella royndir hava vist ein samanháng millum eins prísáseting og hoga góðsku.

Hinvegin vil ráðið vera við at niverandi skipan loyvir minni effektivum fyrítøkum at verja seg og svørilva, uttan at skulu tilpasa seg atferðina hjá kappingarnevni.

Hetta ikki gott í longdini, varðvott eitt minnstamark av kapping millum partarnar.

Tann haturin, ið verður nýttur, má ikki gera óneyðugt stort minniv í kappingini.

Vøgerin av undanfarnu meginreglunum visir, at prísir fastsettir í felagsskap ikki bera við sær betri og bilgar veitingar til brúkararnar og vil verja teir, ið ikki meina at fylgja við.

Í útjóðunum vil móguliga verða ein avísir fyrí-kapping við löstum prísnum, men ta metur ráðið at ógjømsklegu á føroyska marknaðinum er so stort, at vandin fyrí misnýttu er avmarkaður.

Sostatt bendir alt á, at frí kapping berst verður um prísirnar fyrí koyrlæralæru í Føroyum.